

Odjek u tami

Francine Rivers

ODJEK U TAMI

Francine Rivers

STEPress, Zagreb
Trilogija ZNAK LAVA
2. ODJEK U TAMI
Francine Rivers

STEPress, Zagreb

NASLOV IZVORNIKA

MARK OF THE LION TRILOGY
2. AN ECHO IN THE DARKNESS, Francine Rivers
© 1994 by Francine Rivers.

Prevedeno i objavljeno s dopuštanjem autorice.
© za Hrvatsku 2005. *STEPress*, Zagreb, Miroševački brijeg 71a

NAKLADNIK: *STEPress*

UREDILA I PREVELA: Bruna Filli-Terešak

LEKTURA I KOREKTURA: Nada Pavičić-Spalatin

TEHNIČKI UREDNIK: Ruta

NASLOVNIKA: Momir Blažek

TISAK: Tiskara Kasanić

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica – Zagreb

UDK 821.111(73) - 31=163.42

RIVERS, Francine

Znak lava : trilogija / Francine Rivers
; uredila i prevela Bruna Filli-Terešak.
- Zagreb : Stepres, 2004-

Prijevod djela: Mark of the Lion

ISBN: 953-6350-33-5 (cjelina)

2: Odjek u tami. - 2005

Prijevod djela: An echo in the darkness

ISBN 953-6350-38-6

450624073

Ovu knjigu s ljubavlju posvećujem PEGGY LYNCH i LYNN MOFFETT,
voljenim prijateljicama i borbenim moliteljicama.

ZAHVALE

Zahvaljujem izvršnim urednicima, koji su noćne sate provodili radeći na mojem tekstu: svojem mužu Ricku Riversu, koji je od početka surađivao sa mnom na romanu, i urednici Karen Ball iz nakladničke kuće *Tyndale House*. Rick ima dobro oko za sažimanje teksta, a Karen za fino “brušenje”. Oboje su se probijali kroz prašumu nenaslovljenih poglavlja, morali su krčiti put kroz splet beskonačnih rečenica i kroz gustiš s neobičnom punktuacijom i pravopisom.

Neka vas Bog oboje blagoslovi.

Odjek u tami

PRVO POGLAVLJE

Aleksandar Democed Amandin stajao je na vratima smrti čekajući priliku da nauči nešto više o životu. Nikad nije uživao u igrama i nevoljko je došao. Ali sada se ukupio pred prizorom koji ga je zadivio do dubine njegova bića.

Divljaštvo i nasilnost mnoštva uvijek su ga ispunjavali instinktivnim nemirom. Njegov je otac rekao da promatranje nasilja nad drugima opušta čovjeka, a i sam je katkada znao vidjeti gotovo bolesno olakšanje na licima ljudi u mnoštvu dok su promatrali ubijanje na igrama. Aleksandar se namršti. Možda su oni koji su sjedili i promatrali užase, na neki način, bili zahvalni što oni nisu bačeni lavovima i ne moraju se boriti protiv uvježbanih gladijatora – ili što nisu podlegli nekoj još grotesknijoj ili opscenijoj smrti.

Kao da su tisuće ljudi dolazile tražiti pročišćenje u puštanju krvi, kao da je prihvaćanje tog upriličenog masakra svakoga od gledatelja nekako štitilo od njihova sve pokvarijenijeg i samovoljnijeg svijeta. Da, strašne su se stvari zbivale u Carstvu, ali – u tom kratkom trenutku – nisu se događale uglednicima ni onima koji su Rimu bili vjerni i doista mu pripadali. Aleksandar se potišteno nasmiješio, znajući da malo ljudi koji sjede na tim sjedalima shvaća ono što je njemu bilo očito: da zadah krvi u pijesku nije nimalo slabiji od zadaha pohote i straha koji je okruživao sve u Carstvu. Bio je u zraku koji su disali.

Danas, ipak,... danas se dogodilo nešto zaprepašćujuće. Nešto što je tog mladog čovjeka dirnulo kao što ga je malo što prije ganulo. Pogledao je mladu ženu kako leži i osjetio neobjašnjiv osjećaj pobjede.

Ščepao je rukama rešetke gledajući van, na pijesak, gdje je žena ležala mrtva. Bila se odvojila od ostalih, mirna i neobično radosna. Alek-

sandar se sjećao kako je odmah privukla njegovu pozornost. Kao budući liječnik bio je izvježban da smjesta zamijeti sve neobično ili drukčije kod ljudi, a u njoj je vidio nešto izuzetno... što se nije dalo opisati.

A onda je počela pjevati, i to tako umilnim glasom da se naježio.

Vrištanje svjetine brzo je nadglasalo njezin glas, ali nastavila je spokojno hodati preko pijeska ravno prema mjestu gdje je Aleksandar stajao i gledao. Osjećao je kako mu sa svakim njezinim korakom srce sve jače kuca. Nije bila osobito lijepa, ali zračila je nečim... nekom svijetlom aurom koja se više osjećala nego što se mogla vidjeti. Činilo se kao da će ga zagrliti tim ispruženim rukama.

Kad se lavica bacila na nju uz tup udarac, Aleksandru se činilo da je njega pogodila.

Zažmirio je i stresao se. Kad je opet otvorio oči, dvije su se lavice borile za njezino nepomično tijelo. Ustuknuo je kad je vidio kako je jedna zvijer zarinula kandže duboko u bedro mlade žene i pokušala je odvući. Druga je lavica skočila na nju. Otkotrljale su se derući se šapama, nasmrt se boreći.

Baš tada je pokraj željeznih vrata s rešetkama, iza kojih je stajao Aleksandar, vrišteći protrčalo neko dijete, a za njim i lavica s ogrlicom ukrašenom draguljima. Mladić je zaškrgetao zubima i naslonio čelo na željezne rešetke. Borba je u njemu bila tako silna da je stiskao šakama rešetke dok mu zglobovi nisu pobijeljeli. Prizor s toliko patnje i smrti bio mu je odvratn i bilo mu je mučno od njega.

Otkako se sjećao, slušao je opravdanja za igre. Ljudi koje su slali u arenu bili su zločinci, govorili su mu, i zasluživali su da umru. Znao je da su ti ljudi na pijesku pripadnici religije koja je poticala pobunu protiv Rimskoga Carstva.

Ali nije mogao ne zapitati se također i to, ne zaslužuje li društvo koje ubija bespomoćnu djecu da bude svrgnuto.

Kad su prestravljeni dječji krici naglo utihnuli, Aleksandar izdahne. Nije ni znao da je zadržao dah. Čuvar iza njega grubo se nasmije.

“Taj mali baš i nije bio neki zalogaj.”

Aleksandar ne odgovori. Htio je zatvoriti oči da ne vidi pokolj pred sobom, ali čuvar ga je sada već promatrao. Mogao je osjetiti sjaj nemilosrdnih očiju koje su ga promatrale kroz vizir ulaštene kacige. Aleksandar se nije htio poniziti pokazujući slabost. Želi li biti dobar liječnik, mora naučiti svladati osjećaje. Flegon ga je dovoljno često upozoravao da mora otvrdnuti, želi li uspjeti u svom životnom pothvatu. Uostalom,

kako ga je njegov izobraženi učitelj naučio, sudbina je liječnika da im smrt bude sastavni dio života.

Aleksandar duboko udahne da se smiri i prisili se da opet pogleda u arenu. Znao je da bez igara ne bi imao priliku proučavati ljudsku anatomiju. Flegon mu je rekao da je naučio sve što je mogao naučiti iz svitaka i ilustracija. Ako želi naučiti kako spašavati živote, mora se početi baviti vivisekcijom. Znajući da je to Aleksandru odbojno, stari ga je liječnik uporno uvjeravao navodeći nepobitne razloge. Kako se može i pomisliti nekoga operirati a da se iz prve ruke ne poznaje ljudska anatomija? Proučavati slike i crteže nije isto što i raditi s ljudskim tijelom. A u Rimu je za to postojala samo jedna mogućnost.

Aleksandar ispod glasa prokune rimski zakon koji je zabranjivao seciranje mrtvaca i tako primoravao liječnike na jezivu praksu seciranja ljudi na samrti. Jedino mjesto gdje se moglo tako učiti bila je arena, gdje su ranjenici bili kriminalci.

Žrtve su sada padale jedna po jedna, sve dok užasne prestravljene krike nije zamijenila razmjerna tišina u kojoj su lavovi jeli svoj plijen. Zatim Aleksandar začuje još jedan zvuk po kojemu je znao da se vrijeme bliži: svjetini je bilo dosadno pa je nezadovoljno vikala. Lov je završio i više nije bilo zabavno. Neka zvijeri žderu u svojim mračnim kavezima i neka ne dodijavaju gledateljima gosteći se.

Na želje gledatelja brzo je reagirao voditelj igara. Vrata se otvore; čuvari s motkama priđu životinjama koje su čvršće grabile plijen kandžama i zubima, štiteći ga. Poslije čuvara s motkama ušao je muškarac obučen u Harona, vodiča pokojničkih duša preko rijeke Stiks. Aleksandar je promatrao kostimiranog glumca kako pleše od jednog do drugog tijela moleći se da barem u jednoj žrtvi bude još koji treptaj života. Ako ne bude tako, morat će čekati do sljedeće prigode.

Pogleda preko pijeska tražeći očima preživjele, ali se nije previše nadao da će ijednog pronaći. Opet je pogledao mladu ženu. Nije bilo nijednog lava blizu nje, što je bilo čudno jer je ležala daleko od čuvara koji su tjeroali životinje prema vratima. Zaškiljio je promatrajući njezino nepomično tijelo, a zatim se iznenađeno i uzbuđeno trgnuo. Je li se to pomaknula? Nagnuo se naprijed i napeto se zagledao prema suncu. Prsti su joj se micali!

“Tamo”, rekao je brzo. “Onu tamo, blizu sredine.”

“Nju su prvu napali. Mrtva je”, odgovori čuvar glatko.

“Hoću je pogledati”, bio je uporan Aleksandar.

Čuvar slegne ramenima. “Kako hoćete”, rekao je. Prišao je i dvaput glasno zazviždao. Aleksandar je gledao kako Haron skače i vrti se plešući prema djevojci na tlu. Zatim se sagnuo nad nju okrećući u stranu kljunatu i pernatu glavu, kao da osluškuje i najmanji znak života. Mahao je teatralno maljem po zraku spremajući se da njime udari žrtvu ako ustanovi da je još živa. Ali činilo se da je bio zadovoljan; da je djevojka mrtva. Uhvatio ju je za ruku i grubo je povukao prema Vratima smrti.

Jedna je lavica iznenada nasrnula na čuvara koji ju je tjerao prema tunelu. Mnoštvo je skočilo na noge uzbuđeno vičući. Čuvar je jedva umakao lavičinu napadu vješto se koristeći bičem i potjerao razjarenu zvijer natrag prema tunelu koji je vodio u kaveze.

“Požuri!” izderao se na Harona koji je trčeći dovukao djevojku u sjenu. Čuvar je pucnuo prstima i dvojica su robova žurno priskočila, uhvatila djevojku za ruke i noge i odnijela je u polumračan hodnik.

“Polako!” rekao je Aleksandar srdito kad su je bacili na prljav, krvlju zaprljan stol. Odgurnuo je robove, siguran da su je ti glupani, ako je i bila živa, dokrajčili tako se nabacujući njome.

Čuvar čvrsto uhvati Aleksandra za nadlakticu. “Dajte šest sestercija prije no što je rasporete”, rekao je hladno.

“Ne misliš li da je to malo previše?” upitao je Aleksandar aristokratski podigavši obrvu.

Čuvar se naceri. “Nije za Flegonova studenta. Mora da vam je škrinja puna zlata ako možete platiti takva učitelja.” Ispružio je ruku.

“Brzo se prazni”, hladno je odgovorio Aleksandar i odriješio kesu koja mu je visila za pojasom. Nije znao koliko će dugo uspjeti raditi na djevojci prije no što umre pa se nije htio cjenkati za nekoliko novčića. Čuvar uzme mito i ode.

Aleksandar se opet okrene prema djevojci. Lice joj je bilo krvava masa razderana mesa, a tunika natopljena krvlju. Izgubila je toliko krvi da je bio siguran da nije mogla preživjeti. Nagnuo se nad nju i prislonio joj uho na usne. Zaprepastio se kad je čuo tih, topao životni dah. Nije mu ostalo mnogo vremena za posao.

Dozvao je svoje robove, uzeo ručnik i obrisao ruke. “Premjestite je ovamo, gdje nema toliko buke. *Brzo!*” Dvojica slugu požurili su poslušati ga, a Flegonov je rob Troilo stajao po strani i gledao. Aleksandar skupi usta. Divio se Troilovim sposobnostima – pomagao je Flegonu mnogo puta i znao je više o medicini nego većina liječnika – ali mu se nije sviđalo njegovo hladno držanje.

“Dajte mi svjetla”, rekao je Aleksandar. Donijeli su mu baklju. Sagnuo se nad djevojku koja je ležala na kamenom stolu u niši mračnog hodnika. Imao je samo jednu namjeru: oguliti kožu i mišiće s trbuha i proučavati unutrašnje organe u šupljini. Prikupivši odlučnost, odvezao je kožnu torbu s kirurškim instrumentima i otvorio je. Uzeo je tanak nož oštar poput žileta.

Ruka mu se znojila. Što je bilo još gore, drhtao je. I čelo mu se oznojilo pa je vidio da ga Troilo s neodobravanjem promatra. Nije više imao mnogo vremena; morao je brzo raditi i naučiti sve što je mogao.

Obrisao je znoj s čela i tiho prokleo svoju slabost.

“Ništa neće osjetiti”, rekao je Troilo tiho.

Stisnuo je zube i zarezao pod vratom krvavu tuniku pa je poderao do ruba da pomno pregleda ozljede na djevojčinu tijelu. Trenutak kasnije namršti se. Od prsa do prepona imala je samo površinske rane i modrice koje su tamnjale.

“Dajte bliže baklju”, zapovjedio je i nagnuo se naprijed da bolje pogleda rane na licu. Imala je duboke brazde od kandži od kose do brade i od ključne do prsne kosti. Mladi liječnik polako spusti pogled. Imala je duboke ubodne rane i slomljene kosti na desnoj podlaktici. Ali mnogo su gore bile rane na bedru koje je lavica zgrabila zubima u pokušaju da odvuče djevojku.

Aleksandar raširi oči od čuda kad je shvatio da djevojka nije nasmrta iskrvarila jer je pijesak zatvorio rane – vjerojatno zato što ju je lavica vukla – i tako zaustavio istjecanje krvi. Dah mu je zastao u duhu. Samo jedan vješti rez i može započeti s proučavanjem. Jedan brzi, vješti rez... i on će je ubiti.

Znoj mu se cijedio niz sljepoočnice, srce mu je snažno udaralo. Gledao je kako joj se prsa dižu i spuštaju, kako joj lagano kuca bilo na grlu, i pozlilo mu je.

“Ništa neće osjetiti, gospodine”, rekao je opet Troilo. “Nije pri svijesti.”

“Vidim i sam”, rekao je Aleksandar otresito i srdito pogledao roba.

Prišao je korak bliže i postavio nož na mjesto. Samo dan prije radio je na nekom gladijatoru. O ljudskoj je anatomiji više naučio za tih nekoliko minuta nego za nekoliko sati predavanja. Na svu sreću, umirući čovjek nije nijednom otvorio oči, ali njegove su rane bile mnogo gore nego djevojčine.

Zatvorio je oči da se ohrabri. Trudio se usredotočiti na ono čemu ga je naučio Flegon dok ga je jedanput gledao kako radi. “Moraš brzo zare-

zati. Ovako”, rekao je i vješto povukao nož. “Kad ti dođu već su gotovo mrtvi, i zbog šoka mogu u trenutku umrijeti. Ne gubi vrijeme pitajući se hoće li što osjetiti ili ne, jer čim srce prestane kucati, moraš prestati ili ćeš se izložiti gnjevu bogova i Rimskog zakona.” Čovjek na kojemu je Flegon radio jedva je poživio nekoliko minuta... ali njegovi su vriskovi još odzvanjali u Aleksandrovim ušima.

Pogledao je Troila. “Koliko si puta ovo gledao, Troilo?”

“Toliko puta da sam prestao brojati, gospodine”, odgovorio je tamnoputi Egipćanin s podsmijehom. Vidio je da se mladić iznenadio pa se uozbilji. “Ono što danas naučite sutra će spašavati živote.”

Djevojka zastenje i pomakne se na stolu. Troilo pucne prstima, a Aleksandrova dva roba pristupe. “Uхватite je za ruke i noge”, zapovjedi, “i držite je da bude mirna.”

Djevojka hripavo krikne kad su joj podigli slomljenu ruku. “Ješua”, šapnula je i otvorila oči.

Aleksandar se zagledao u tamne smeđe oči pune boli i zbunjenosti, i odjednom se više nije mogao pomaknuti.

“Gospodine”, rekao je Troilo odlučnije, “morate brzo raditi.”

Djevojka je promrmljala nešto na stranom jeziku i tijelo joj se opustilo. Aleksandar ispusti nož, koji sa zveketom padne na kameni pod. Troilo obide oko stola, podigne ga i pruži Aleksandru.

“Onesvijestila se”, rekao je pogledavajući Aleksandra, pa djevojku.

“Donesite mi zdjelu vode.”

Troilo se namršti. “A što ćete s tim? Oživjeti je?”

Aleksandar ga pogleda srdit zbog podrugljiva tona. “Usuđuješ se mene propitivati?” upita svisoka.

Troilo pogleda njegovo mlado, aristokratsko lice. Nije se usudio pretjerivati unatoč svojem iskustvu i vještini. Progutao je gnjev i ponos i odmaknuo se. “Oprostite, gospodine. Samo sam vas htio podsjetiti da je ona osuđena na smrt.”

“Čini se da su joj bogovi poštjednili život.”

“Za vas, gospodine. Poštjednili su je da biste vi mogli učiti kako postati liječnik.”

“Neću je ja ubiti!”

“Prema prokonzulovoj naredbi, već je mrtva! Nećete je vi ubiti. Niste je vi poslali lavovima.”

Aleksandar uzme nož i baci ga natrag među ostale instrumente u kožnoj torbi. “Izložiti ću se gnjevu boga koji joj je poštedio život, ma

koji to bio, ako joj ga sada ja oduzmem.” Srdito je mahnuo prema djevojci. “Kao što vidiš, vitalni organi nisu oštećeni.”

“Radije biste da umre sporo, od infekcije?”

Aleksandar se ukoči. “Ne bih da uopće umre!” Grozničavo je razmišljao. Stalno je gledao tu ženu kako hoda pijeskom pjevajući, raširenih ruku, kao da će zagrliti ljude koji vrište tražeći njezinu smrt. “Moramo je iznijeti odavde”, rekao je s grozničavom odlučnošću.

“Jeste li poludjeli?” prosiktao je Troilo.

Činilo se da ga Aleksandar ne čuje. “Nemam tu ničeg da joj operem rane i namjestim ruku”, mrmljao je. Pucnuo je prstima i tiho nešto zapovjedio slugama.

Troilo ga je s nevjericom gledao a onda ga, zaboravivši se, ščepa za nadlakticu. “Ne možete to raditi!” Govorio je tiho, suzdržano, krado-mice pogledavajući prema čuvaru koji ih je upravo radoznalo promatrao. “Sve ćete nas izložiti smrtnoj pogibli ako pokušate spasiti osuđenu zatvorenicu!”

“Onda je najbolje da se svi molimo da nas njezin bog zaštititi i pomogne nam da je odavde neprimijećeno iznesemo. Prestani se svađati sa mnom i odmah je nosite odavde. Nosite je mojoj kući. Ja ću sve srediti s čuvarom i krenuti za vama čim budem mogao. *Idite!*”

Troilo je vidio da s njime nema svađe, pa je brzo rukom mahnuo ostalima da priđu. Dok je Egipćanin tiho zapovijedao što da čine, Aleksandar je zataknuo kirurški nož natrag na mjesto u torbi i zatvorio je nemarno, znajući da ga čuvar budno promatra. Uzeo je ručnik, obrisao krv s ruku i mirno prišao čuvaru.

“Ne možete je iznijeti odavde”, rekao je čuvar i sumnjičavo zaškiljio.

“Mrtva je”, nemarno je slagao Aleksandar. “Miču tijelo. Nećeš mi reći da ti je žao što je ti ne moraš nositi.” Podsmješljivo se nasmiješi čuvaru, a zatim se nasloni na željeznu rešetku vrata i zagleda se u vruć pijesak. “Nije vrijedila šest sestercija. Bila je u previše lošem stanju da bi mi koristila.” Srdito je gledao čuvara.

Čuvar se nacerio. “Rizik vam je to!”

Aleksandar se pretvarao da ga zanimaju dvojica gladijatora koji su se hrvali. “Koliko će ova borba trajati?”

Čuvar je procjenjivao protivnike. “Polu sata, možda i više. Ali ovaj put neće biti preživjelih.”

Aleksandar se namršti kao da je razočaran. Zastao je, a zatim bacio ručnik umrljan krvlju. “Onda idem popiti malo vina.”

Prisiljavao se da polako hoda hodnikom osvijetljenim bakljama – ali srce mu je pri svakom koraku kucalo sve brže. Kad je izišao na sunce, nježan mu je povjetarac pomilovao lice.

“*Brže! Brže!*” čuo je jasno glas, kao da mu je netko šaptao na uho. Ali nije bilo nikoga.

Aleksandrovo je srce snažno udaralo. Vraćajući se kući potrčao je, tjeran blagim, tihim glasom u vjetru.

Odjek

1.

Godinu dana poslije

Marko Lucijan Valerijan hodao je labirintom ulica u Vječnome gradu nadajući se da će u sebi naći utočište. Ali to mu nije polazilo za rukom. U Rimu se osjećao potišteno. Zaboravio je već smrad onečišćenog Tibera i nesnosno raznoliko mnoštvo. A možda ga prije nije ni opažao, odviše zaokupljen vlastitim životom i poslovima koje je trebalo obaviti. U proteklih je nekoliko tjedana, otkako se vratio u rodni grad, sate i sate provodio lutajući ulicama i posjećujući mjesta na kojima je nekoć uvijek uživao. Ali sada mu je smijeh prijatelja zvučao šuplje, a frenetično čašćenje i opijanje na gozbama više ga je iscrpljivalo nego što mu je pružalo zadovoljstvo.

Potišten i u potrazi za rasonodom, pristao je poći s Antigonom na igre. Njegov je prijatelj sada bio moćan senator i imao je počasno mjesto na podiju. Penjući se tribinama do svojeg mjesta, Marko se trudio suspregnuti osjećaje. Ali pošto su se oglasile trube, nije mogao zanijekati da se neugodno osjeća. Kad je povorka krenula, u prsima ga je nešto stegnulo, a želudac mu se stisnuo.

Od Efeza nije bio na igrama. Pitao se hoće li ih njegov želudac moći podnijeti. Bolna je i neprijeporna istina bila da je Antigon još opsjednutiji igrama nego kad je Marko otišao iz Rima. U velik se iznos okladio na gladijatora iz Galije.

Pod baldahinom im se pridružilo nekoliko žena. Bile su lijepe i pohotne; od prvog su trenutka jasno pokazivale da ih Marko ne zanima ništa manje nego igre. U Marku se nešto probudilo kad ih je vidio, ali je odmah i zamrlo. Te su žene bile plitke u usporedbi s Hadasom; uspoređivati ih s njom bilo je kao uspoređivati prljavu vodu s čistim, opojnim vinom. Njihov nemaran i isprazan razgovor nije ga zabavljao. Čak i

Antigon, koji mu je oduvijek bio zabavan, išao mu je na živce svojom tiradom masnih viceva. Marko se pitao kako su mu se te prostačke priče ikad mogle činiti zabavnima i kako je mogao žaliti Antigona zbog njegovih beskonačnih jadikovki o novcu.

“Ispričaj nam još jedan”, nasmijala se jedna žena, očito uživajući u Antigonovoj prostačkoj šali koju im je upravo ispričao.

“Od ovoga će vam se i uši zacrvenjeti”, upozorio ih je Antigon, blista-va pogleda.

“Pričaj!” složili su se svi.

Svi osim Marka. Sjedio je bez riječi, zgađen. *Oblače se kao tašte paunice, a smiju se kao promukle krave*, pomislio je promatrajući ih.

Jedna mu je žena prišla i legla do njega. Zavodljivo je pritisnula svoj bok uz njegov. “Igre me uvijek strašno uzbude”, rekla je tiho, predući, zamagljenih očiju.

Marku se zgadilo pa se nije na nju obazirao. Počela je pričati o jedno-me od svojih ljubavnika, promatrajući Markovo lice da vidi hoće li ga zanimati. To mu se još više ogadilo. Gledao ju je ne nastojeći prikriti gađenje, ali ona to nije primjećivala. I dalje ga je zavodila, nezgrapna poput tigrice koja glumi kućnu mačku.

A krvave su se igre nesmiljeno odvijale. Antigon i žene su se smijali, rugali i psovali žrtve u areni. Markovi su živci bili napeti do krajnjih granica dok je promatrao svoje društvo... shvaćao je da uživaju u patnji i ubijanju što su se zbivali pred njihovim očima.

Pozlilo mu je od onoga što je vidio pa je počeo piti da bi se bolje osje-ćao. Praznio je pehar za peharom, očajnički se nadajući da će vino prigu-šiti vriskove iz arene. Ali nikakvo opojno piće nije moglo otjerati sliku koja mu je neprekidno dolazila pred oči... sliku druge arene, druge žrtve. Nadao se da će od vina otupjeti, ali od njega je, naprotiv, svega bio još jasnije svjestan.

Oko njega je mnoštvo pomahnitalo od uzbuđenja. Antigon je poseg-nuo za ženom do sebe i tijela su im se ispreplela. Marku je pred oči, niot-kud, došla slika njegove sestre Julije. Prisjetio se kako ju je prvi put do-veo na igre i smijao se gorljivu uzbuđenju u njezinim tamnim očima.

“Neću te osramotiti, Marko. Kunem se. Neću se onesvijestiti kad vi-dim krv”, rekla je. I nije se onesvijestila.

Ni tada, ni ikad poslije.

Marko više nije mogao izdržati. Ustao je.

Gurajući se kroz opčinjeno mnoštvo, probio se do stuba. Čim mu je

to uspjelo, potrčao je... kao i u Efezu. Htio je pobjeći od te buke i od mirisa ljudske krvi. Zastao je da dođe do daha, naslonio se ramenom na kamenu zid i povratio.

Još satima nakon završetka igara mogao je čuti povike krvožednog mnoštva koje je vrištalo tražeći još žrtava. Ta mu je vika odzvanjala u glavi, mučila ga je.

Ali, od Hadasine smrti i nije ni znao ni za što drugo osim za muku. Osim za strašnu, mračnu prazninu.

“Izbjegavaš li ti to nas?” upitao je Antigon nekoliko dana poslije, kad je došao posjetiti Marka. Sinoć nisi došao na Krasovu gozbu. Svi su se radovali što će te vidjeti.”

“Imao sam posla,” rekao je Marko. Mislio se za stalno vratiti u Rim, nadajući se da će ondje naći mir koji je tako očajnički priželjkivao. Ali znao je da se uzalud nada. Pogledao je Antigona i odmahnuo glavom. “U Rim sam došao samo na nekoliko mjeseci.”

“Mislio sam da si se za stalno vratio”, rekao je Antigon, očito iznenađen njegovom izjavom.

“Predomislio sam se”, kratko je odgovorio Marko.

“Ali, zašto?”

“Zbog razloga o kojima mi se ne razgovara.”

Antigonov se pogled smračio; zajedljivim je glasom rekao: “Pa, nadam se da ćeš naći vremena doći na gozbu koju priređujem *tebi* u čast. Zašto si tako srdit? Tako mi bogova, Marko, promijenio si se otkad si bio u Efezu. Što ti se ondje dogodilo?”

“Imam posla, Antigone.”

“Tebi treba nešto da te razonodi, da te trgne iz tog mračnog raspoloženja.” Čim bi mu se počeo tako ulagivati, Marko je znao da će od njega tražiti novac. “Organizirao sam zabavu koja će zajamčeno otjerati sve mračne misli što te opsjedaju.”

“Dobro, dobro! Doći ću na tu vražju zabavu”, rekao je Marko, nestrpljivo čekajući da Antigon ode. Zašto nitko nije mogao shvatiti kako samo želi da ga ostave na miru? “Ali, danas nemam vremena za isprazne razgovore.”

“Baš ljubazno od tebe”, rekao je Antigon podrugljivo, a zatim ustao.

